

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 23 marca 2017 r.

Poz. 625

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia 14 marca 2017 r.

w sprawie wprowadzenia w 2017 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z 2015 r. poz. 266 i 470 oraz z 2016 r. poz. 1605) zarządza się, co następuje:

§ 1. W 2017 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2017 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *K. Jurgiel*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1906).

PROGRAM MAJĄCY NA CELU WCZESNE WYKRYCIE ZAKAŻEŃ WIRUSEM
WYWOŁUJĄCYM AFRYKAŃSKI POMÓR ŚWIŃ I POSZERZENIE WIEDZY NA TEMAT TEJ CHOROBY
ORAZ JEJ ZWALCZANIE

1. Identyfikacja programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: afrykański pomór świń (African swine fever – ASF)

Okres realizacji: 1 stycznia – 31 grudnia 2017 r.

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego afrykańskiego pomoru świń

W 2007 r. wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) rozprzestrzenił się z pierwotnego ogniska w Gruzji na terytorium Europy Wschodniej. Wirus prawdopodobnie został przeniesiony przez odpady kuchenne użyte do karmienia świń, pochodzące ze statku płynącego z Afryki, który zawiązał do portu w Poti (Gruzja). Po wprowadzeniu wirusa ASF na kontynent europejski, choroba ta bardzo szybko rozprzestrzeniła się na terytorium Armenii, Azerbejdżanu oraz Federacji Rosyjskiej. W sierpniu 2012 r. ognisko tej choroby zostało stwierdzone w południowo-wschodniej części Ukrainy. W czerwcu 2013 r. białoruskie władze weterynaryjne potwierdziły wykrycie ASF we wsi Czapuń w obwodzie grodzieńskim, 170 km od granicy z Rzeczypospolitą Polską, oraz w Witebsku w północno-wschodniej części Białorusi, 450 km od granicy z Rzeczypospolitą Polską. W styczniu 2014 r. na terytorium Litwy stwierdzono 2 przypadki wirusa ASF u dzików, natomiast w dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łącznie od dnia 17 lutego 2014 r. do dnia 1 grudnia 2016 r. stwierdzono 145 przypadków ASF u dzików oraz 23 ogniska ASF u świń, zlokalizowane na obszarze trzech województw – podlaskiego, lubelskiego oraz mazowieckiego. W latach

2014 – 2015 stwierdzono ogniska oraz przypadki ASF u dzików na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii. Odnotowano również wzrost liczby przypadków ASF u dzików i liczby ognisk ASF u świń na Ukrainie. Istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego szerzenia się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w państwach nadbałtyckich, z uwagi na duże kompleksy leśne na granicy między państwami nadbałtyckimi a Białorusią oraz znaczący ruch osobowy i tranzytowy między tymi państwami, zwiększający ryzyko nielegalnego przewiezienia produktów żywnościowych skażonych wirusem lub przeniesienia wirusa przez środki transportu lub podróży.

Od 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF. Badania te były prowadzone w pasie przygranicznym o szerokości 40 km (wzdłuż granicy północnej z Obwodem Kaliningradzkim i wschodniej z Litwą, Białorusią i Ukrainą) obejmującym części województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Próbkę były pobierane od padłych świń (na podstawie analizy ryzyka) oraz padłych i odstrzelonych dzików. Od lipca 2013 r. na obszarze położonym w strefie I, a od października 2013 r. na obszarze położonym w strefie II i III badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF były prowadzone zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115).

W 2014 r. były kontynuowane badania w kierunku wykrycia ASF, zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 996).

W 2015 r. program był realizowany na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 316, z późn. zm.).

Liczba wykonanych badań laboratoryjnych oraz otrzymanych dodatnich wyników tych badań, w ramach realizacji programu w latach 2013 – 2015, została opisana w ust. 6.2.

3. Opis programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie, zwany dalej „programem”, przewiduje zastosowanie środków, których celem jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed ASF.

W związku z niekorzystnym rozwojem sytuacji związanej z ASF w państwach graniczących od wschodu z Unią Europejską, program przewiduje monitorowanie ASF zarówno u dzików, jak i u świń w celu skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej oraz określa środki zwalczania ASF.

Program będzie realizowany w 2017 r. i stanowi kontynuację programu realizowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia w 2016 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 70, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.), ASF należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej program jest wprowadzany w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, po jego zatwierdzeniu przez Komisję Europejską.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w 2017 r. wyniosą 25 272 161,75 zł (5 891 090,47 euro). Z ogólnej sumy szacowanych

kosztów programu Rzeczpospolita Polska będzie występowała do Komisji Europejskiej z wnioskiem o współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej programu w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych w wysokości 22 253 778,76 zł (5 187 371,14 euro). Wszystkie szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2017, w ramach limitu wydatków części 83 – rezerwy celowe oraz części 85 – budżety wojewodów.

Szacunkowe koszty realizacji programu w 2017 r., wyrażone w złotych, zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 października 2016 r. dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w ustawie budżetowej na rok 2017 w części 83 – rezerwy celowe, działu 758 – różne rozliczenia, rozdziału 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12, przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym finansowanie programów zwalczania tych chorób, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz na dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, a także w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

3.1. Cel programu

Celem programu jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Program obejmuje działania nakierowane na zwalczanie oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, w tym:

- 1) badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz dzików;

- 3) finansowanie funkcjonowania 5 odłowni żywołownych do odłowu dzików;
- 4) finansowanie odstrzału sanitarnego na obszarze określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików (Dz. U. poz. 229);
- 5) finansowanie, na obszarze określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików, polowań na dorosłe samice dzika o wadze tuszy, po usunięciu patrochów, wynoszącej co najmniej 30 kg i odstrzału selektywnego dorosłych samic dzika o wadze tuszy, po usunięciu patrochów, wynoszącej co najmniej 30 kg;
- 6) ubój lub zabicie świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, o którym mowa w ust. 3.2.1 – w przypadku wystąpienia ASF u dzików (na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt);
- 7) działania powiatowego lekarza weterynarii – po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia ASF – przeprowadzane zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nadzór bierny);
- 8) pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF lub przeprowadzanie kontroli gospodarstw w zakresie spełniania wymagań związanych z bioasekuracją przez powiatowego lekarza weterynarii (nadzór czynny nad gospodarstwami) na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami lub obszarze ochronnym, o którym mowa w ust. 3.2.1;
- 9) unieszkodliwienie tusz dzików, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, o których mowa w ust. 3.2.2;
- 10) finansowanie poszukiwania i bezpiecznego usuwania zwłok dzików padłych na obszarze określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa

i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików;

11) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią i Ukrainą;

12) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną:

a) kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa, obejmującej rozpowszechnienie informacji o:

- zagrożeniu ASF w taki sposób, aby te podmioty niezwłocznie zawiadamiały o podejrzeniu wystąpienia ASF zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i sposobie zawiadamiania właściwych organów o podejrzeniu wystąpienia ASF,
- pierwszych objawach zakażenia wirusem ASF,
- ryzyku, jakie niesie wprowadzanie produktów wieprzowych do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świny, w tym w szczególności wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów pochodzenia wieprzowego spoza tego terytorium,
- metodach bezpiecznego unieszkodliwiania padłych dzików lub dopuszczalnych sposobach zagospodarowania odstrzelonych dzików,
- obowiązku zawiadamiania organów Inspekcji Weterynaryjnej o każdym przypadku znalezienia padłego dzika,
- wymaganiach dotyczących bioasekuracji,

b) szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz rolników i myśliwych, mających za zadanie przekazanie wiedzy na temat ASF.

3.2. Realizacja programu

3.2.1. Podział terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszary według kryterium zagrożenia wystąpieniem wirusa ASF

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami

Obszar objęty ograniczeniami oraz obszar zagrożenia obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione odpowiednio w części II ust. 4 i części III ust. 4 załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich i uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63, z późn. zm.), zwanej dalej „decyzją 2014/709/UE”.

Obszar ochronny

Obszar ochronny obejmuje powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części I ust. 4 załącznika do decyzji 2014/709/UE, zwany dalej „obszarem ochronnym”.

Szczegółowe dane dotyczące liczby stad oraz pogłowia świń, z podziałem uwzględniającym wielkość gospodarstw w poszczególnych województwach, zostały podane w ust. 4.4.2.

3.2.2. Kontrola stanu zdrowia świń i pobieranie próbek na obszarach wyznaczonych zgodnie z ust. 3.2.1

Obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami

Na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia wprowadza się środki w zakresie zwalczania ASF zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowania zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu

postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 344, z późn. zm.), do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń (rano i wieczorem) i niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W związku z wystąpieniem ASF na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia obowiązują nakazy i zakazy określone odpowiednio w § 1 ust. 1 oraz określone w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 711, z późn. zm.).

Zgodnie z § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz. U. z 2016 r. poz. 885), w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że były one utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, a ponadto gdy:

- 1) świnie te zostaną poddane badaniu przedubojowemu przeprowadzonemu w sposób określony w części A rozdziału IV sekcji IV załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”;
- 2) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

W przypadku uboju świń w celu produkcji mięsa na użytek własny próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF są pobierane przez urzędowego lekarza weterynarii przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń lub badania poubojowego mięsa z tych świń – w przypadku gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:

- 1) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń;
- 2) III załącznika do decyzji 2014/709/UE – w każdym przypadku.

W trakcie badania przed- lub poubojowego w rzeźni urzędowy lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, a w przypadku podejrzenia wystąpienia ASF – pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej, w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej świni lub o podejrzeniu wystąpienia ASF jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji Komisji 2003/422/WE z dnia 26 maja 2003 r. zatwierdzającej podręcznik diagnostyczny dotyczący afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. UE L 143 z 11.06.2003, str. 35 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 39, str. 59), zwanej dalej „decyzją 2003/422/WE”.

W gospodarstwach utrzymujących świnie powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu (nie krótszych niż 4 miesiące), kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała, zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE, oraz kontrolę przestrzegania:

- 1) zakazów i nakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 i § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 tego rozporządzenia, z tym, że w przypadku:

- a) stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 ust. 1 pkt 1 i 3–6 oraz § 2 ust. 1, oraz niespełnienia obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała,
  - b) przemieszczania świń z gospodarstw położonych na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia, niezgodnie z § 4 ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, poza te obszary, świnie zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 tego rozporządzenia;
- 2) wymagań dotyczących bioasekuracji, o których mowa w ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Programu bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń” na lata 2015–2018 (Dz. U. poz. 517, z późn. zm.) – na obszarze określonym w § 1 tego rozporządzenia.

W przypadku niespełniania przez gospodarstwo wymagań, o których mowa w ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia „Programu bioasekuracji mającego na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń” na lata 2015–2018, powiatowy lekarz weterynarii wydaje decyzję, o której mowa w ust. 8 załącznika do tego rozporządzenia.

Na obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze zagrożenia urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, a w szczególności od świń:
  - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,
  - b) które wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których nie jest możliwe postawienie diagnozy,
  - c) mających:
    - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
    - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) od świń, o których mowa w § 2a ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, gdy ubój świń jest dokonywany w gospodarstwie położonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wymienionym w części:
  - a) II załącznika do decyzji 2014/709/UE – jeżeli istnieje podejrzenie wystąpienia afrykańskiego pomoru świń,
  - b) III załącznika do decyzji 2014/709/UE – w każdym przypadku.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, z każdego dzika znalezionego martwego, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, a także z każdego dzika odstrzelonego na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, dostarczonego do położonego na tych obszarach punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych dopuszcza się pobieranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przy wykorzystaniu dostarczonych przez powiatowego lekarza weterynarii myśliwym oraz kołom łowieckim wytycznych i ulotek, w sposób opisany w ust. 3.6.

Każda tusza odstrzelonego dzika powinna być oznakowana znakiem zawierającym numer kolejny tuszy, numer koła łowieckiego, miejscowość i datę pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia myśliwi przekazują na piśmie właściwemu powiatowemu lekarzowi weterynarii informację o terminach planowanych polowań lub liczbie polowań w określonym przedziale czasowym.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:

- 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub
- 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego kwotę 292 zł brutto za dzika odstrzelonego w ramach polowania, dostarczonego do punktu lub zakładu, o których mowa powyżej. Powyższa kwota obejmuje w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) polowania i bioasekuracji myśliwego podczas polowania;
- 2) pobrania próbek, transportu odstrzelonych dzików oraz dojazdu myśliwego – na obszar zagrożenia, obszar objęty ograniczeniami oraz obszar ochronny;
- 3) przetrzymywania dzików w kontenerach chłodniczych;
- 4) unieszkodliwienia tusz dzików, które nie zostaną zagospodarowane przez myśliwych, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”.

W punktach i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
  - 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w odniesieniu do których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF,
  - 3) narogi i patrochy oraz inne części ciała odstrzelonego chorego dzika
- na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009 lub zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze objętym ograniczeniami są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia, bez patrochów, w odniesieniu do których uzyskano ujemne wyniki badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

W przypadku wysyłania poza obszar zagrożenia produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego otrzymanych ze świń pochodzących z obszarów wymienionych w części III i IV załącznika do decyzji 2014/709/UE stosuje się § 10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Obszar ochronny

Na obszarze ochronnym wprowadza się środki zwalczania ASF zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także monitorowanie zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, do codziennego kontrolowania stanu zdrowia świń – rano i wieczorem – i niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia ASF, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W związku z wystąpieniem ASF na obszarze ochronnym obowiązują nakazy określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń i zakazy określone w § 2 ust. 1 tego rozporządzenia.

Zgodnie z § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub państwa trzeciego, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że były one utrzymywane w tym gospodarstwie co najmniej przez 30 dni przed ubojem, a ponadto gdy:

- 1) świnie te zostaną poddane badaniu przedubojowemu świń przeprowadzonemu w sposób określony w części A rozdziału IV sekcji IV załącznika I do rozporządzenia nr 854/2004;
- 2) mięso pozyskane w wyniku uboju tych świń zostanie poddane badaniu poubojowemu.

Próbki do badania laboratoryjnego w kierunku ASF pobiera się przy przeprowadzaniu badania przedubojowego świń albo badania poubojowego mięsa z tych świń – w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia ASF.

W trakcie badania przedubojowego lub poubojowego w rzeźni lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, a w przypadku podejrzenia wystąpienia ASF pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF.

Poza działaniami opisanymi powyżej, w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o padłej świni lub o podejrzeniu wystąpienia ASF, jest przeprowadzane badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie, a w razie konieczności są pobierane próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF.

Na obszarze ochronnym powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza w gospodarstwach utrzymujących świnie, dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu, nie krótszych niż 4 miesiące, kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 i § 2, oraz obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała. Badanie kliniczne świń jest przeprowadzane zgodnie z rozdziałem IV lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE. W przypadku stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa odpowiednio w § 1 ust. 1 pkt 1, 3–6 oraz § 2 ust. 1, oraz niespełnienia obowiązku, o którym mowa w § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko-weterynaryjnym oraz badanie kliniczne świń z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała.

W przypadku przemieszczania świń z gospodarstw położonych na obszarze ochronnym, niespełniających wymagań zawartych w § 8 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, do innego państwa członkowskiego

Unii Europejskiej lub państwa trzeciego, świnie zostają poddane badaniu, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 3 tego rozporządzenia.

Z obszaru każdego powiatu lub jego części położonych na obszarze ochronnym urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF:

- 1) o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, a w szczególności od świń:
  - a) padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF,
  - b) wykazujących nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których niemożliwe jest postawienie diagnozy,
  - c) mających:
    - objawy chorobowe wraz z gorączką lub
    - gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 2) od świń, o których mowa w § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny – w przypadku gdy istnieje podejrzenie wystąpienia ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń, z każdego znalezionej martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, na obszarze ochronnym oraz każdego dzika odstrzelonego dostarczonego do położonego na tym obszarze punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W przypadku odstrzelonych dzików niewykazujących żadnych objawów chorobowych, dopuszcza się pobieranie próbek do badań w kierunku wykrycia wirusa ASF przez myśliwych, którzy zostali przeszkoleni przy wykorzystaniu dostarczonych przez

powiatowego lekarza weterynarii myśliwym oraz kołom łowieckim wytycznych i ulotek, w sposób opisany w ust. 3.6.

Każda tusza odstrzelonego dzika powinna być oznakowana znakiem zawierającym numer kolejny tuszy, numer koła łowieckiego, miejscowość i datę pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służby Leśnej i Straży Granicznej oraz osoby mające kontakt z martwymi dzikami mają obowiązek zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze ochronnym myśliwi informują na piśmie właściwego powiatowego lekarza weterynarii o terminach planowanych polowań.

Każdy odstrzelony dzik na obszarze ochronnym jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:

- 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub
- 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

Powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego kwotę 37 zł brutto za odstrzelonego dzika podczas polowania, dostarczonego do punktu lub zakładu, o których mowa powyżej. Powyższa kwota obejmuje zryczałtowany koszt przechowywania tuszy odstrzelonego dzika w kontenerze chłodniczym.

W punktach i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy, zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików,
- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała odstrzelonych dzików, w tym sierść i skóra, w przypadku których uzyskano dodatni wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF,

3) narogi i patrochy oraz inne części ciała odstrzelonego chorego dzika

– na obszarze ochronnym są kwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009 lub zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze ochronnym są kwalifikowane jako materiał kategorii 2 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze odstrzelonych dzików na obszarze ochronnym, bez patrochów, w przypadku gdy uzyskano ujemny wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, są kwalifikowane jako materiał kategorii 3 oraz podlegają usunięciu i przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

Obszar obejmujący terytorium Rzeczypospolitej Polskiej znajdujący się poza obszarem zagrożenia, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem ochronnym

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem objętym ograniczeniami, obszarem zagrożenia oraz obszarem ochronnym próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii, po otrzymaniu zawiadomienia zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w następujący sposób:

1) od świń – w przypadku gdy padnięcia w stadzie wynoszą:

a) u prosiąt – powyżej 20%,

b) u warchlaków – powyżej 10%,

c) u tuczników – powyżej 5%

– z tym, że przed pobraniem takich próbek powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę stanu zdrowia świń w stadzie, w tym badanie kliniczne świń wraz pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne padłych świń, i pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od świń mających

objawy chorobowe i gorączkę lub padłych albo mających gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;

- 2) od świń wykazujących nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których nie jest możliwe postawienie diagnozy, lub objawy wskazujące na zakażenie wirusem ASF; przed pobraniem próbek do badań laboratoryjnych mających na celu wykrycie ASF powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę stanu zdrowia świń w stadzie, w tym badanie kliniczne świń wraz pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała lub badanie sekcyjne padłych świń, i pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od świń mających objawy chorobowe i gorączkę lub padłych albo mających gorączkę i objawy zespołu krwotocznego;
- 3) z każdego znalezionej martwego dzika, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie oraz dzików zabitych w wypadkach komunikacyjnych, i z każdego odstrzelonego chorego dzika.

3.2.3. Rodzaj próbek pobieranych do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, przesyłanie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF oraz wykonywanie badań laboratoryjnych

Rodzaj pobieranych próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń oraz znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików, a także od dzików odłowionych, jest określony w rozdziale V lit. B załącznika do decyzji 2003/422/WE.

Od żywych świń i odstrzelonych dzików do badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF pobiera się próbki krwi, a od padłych lub poddanych ubojowi świń i znalezionych martwych dzików – migdałki, węzły chłonne (żołądkowe, wątrobowe, podzuchwowe, zagardłowe), śledzionę, nerki, tkankę płucną i jeżeli to możliwe – krew. W przypadku zwłok dzików ulegających autolizie do badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF pobiera się kość długą lub mostek.

Próbki pobrane od żywych, padłych lub poddanych ubojowi świń bada się metodą qRT – PCR, a gdy wynik badania laboratoryjnego w kierunku wykrycia ASF przeprowadzonego

metodą qRT – PCR jest dodatni, przeprowadza się również badanie metodą ELISA. Na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym, w przypadku gdy podejrzewa się, że w stadzie jest świnia chronicznie zakażona wirusem ASF, próbki bada się metodą ELISA. Próbki pobrane w ognisku ASF wyznaczonym zgodnie z § 4 ust. 1, próbki pobrane w gospodarstwach kontaktowych zgodnie z § 6 ust. 2 oraz próbki pobrane zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 2 oraz § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń bada się metodą qRT – PCR oraz metodą ELISA.

Na obszarze zagrożenia, obszarze ochronnym oraz obszarze objętym ograniczeniami próbki pobrane od znalezionych martwych lub odstrzelonych dzików bada się metodą qRT – PCR oraz – jeżeli jest możliwe pobranie odpowiednich próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF – metodą ELISA.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej położonym poza obszarem zagrożenia, obszarem objętym ograniczeniami oraz obszarem ochronnym znalezione martwe oraz odstrzelone chore dziki bada się metodą qRT – PCR.

Próbki pobrane od dzików odłowionych bada się metodą qRT – PCR oraz metodą ELISA.

W przypadku podejrzenia uzyskania fałszywie dodatniego lub uzyskania wątpliwego wyniku badania metodą ELISA przeprowadza się badanie serologiczne potwierdzające metodą IB lub IPT.

Wszystkie badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF przeprowadzane w ramach programu są wykonywane w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1077, z późn. zm.).

3.2.4. Inne działania podejmowane na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym

Po stwierdzeniu ASF u dzika powiatowy lekarz weterynarii zarządza środki zwalczania ASF, zgodnie z przepisami o zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1, art. 48a ust. 3 i art. 61 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Ponadto powiatowy lekarz weterynarii w gospodarstwach położonych w wyznaczonym obszarze o promieniu 10 km wokół stwierdzonego przypadku ASF u dzika może:

- 1) przeprowadzić badanie kliniczne świń;
- 2) dokonać indywidualnego oznakowania świń;
- 3) pobrać od świń próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF;
- 4) nakazać ubój lub zabicie świń, na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, po przeprowadzeniu analizy ryzyka uwzględniającej w szczególności:
  - a) sytuację epizootyczną, w szczególności występowanie ASF u dzików,
  - b) zagęszczenie populacji dzika na danym terenie,
  - c) poziom bioasekuracji gospodarstwa.

3.3. Wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią i Ukrainą

Na drogowych przejściach granicznych z Białorusią i Ukrainą podejmuje się następujące środki bioasekuracji:

- 1) wyłożenie mat dezynfekcyjnych, a także stałe utrzymywanie wyłożonych mat w stanie zapewniającym skuteczne działanie środka dezynfekcyjnego;
- 2) oczyszczanie i dezynfekcję środków transportu przeznaczonych do przewozu zwierząt wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2013/426/UE z dnia 5 sierpnia 2013 r. w sprawie środków mających na celu zapobieżenie wprowadzaniu do Unii wirusa afrykańskiego pomoru świń z niektórych państw trzecich lub części terytorium państw trzecich, w których potwierdzono obecność choroby, oraz uchylającą decyzję 2011/78/UE (Dz. Urz. UE L 211 z 07.08.2013, str. 5, z późn. zm.).

3.4. Zakup kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz dzików

W ramach programu zostanie zakupione 5 kontenerów chłodniczych do przetrzymywania tusz dzików.

3.5. Sfinansowanie funkcjonowania 5 odłowni żywołownych do odłowu dzików, które następnie będą podlegały uśmierceni

W ramach programu w 2017 r. odławianie dzików będzie prowadzone za pomocą 5 odłowni, zgodnie z zezwoleniem ministra właściwego do spraw środowiska, o którym mowa w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168, z późn. zm.). Odławianie dzików będzie prowadzone w celu:

- 1) uśmiercania watah (stad) dzików; uśmiercone dziki będą poddawane badaniom laboratoryjnym w kierunku ASF, w sposób opisany w ust. 3.2.3;
- 2) sprawdzania wielkości migracji dzików z terytorium Białorusi i ich ewentualnego zarażenia wirusem ASF;
- 3) oceny szerzenia się wirusa ASF w obrębie watah dzików.

3.6. Przeprowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa

W ramach realizacji programu będą publikowane ulotki:

- 1) dla rolników i podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, zawierające następujące informacje o:
  - a) ASF i jego objawach,
  - b) sposobie rozprzestrzeniania się ASF,
  - c) postępowaniu posiadacza zwierząt w związku z podejrzeniem wystąpienia lub wystąpieniem ASF,
  - d) przysługujących odszkodowaniach za świnie poddane ubojowi, zabite lub padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej,
  - e) zasadach bioasekuracji,

- f) zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi,
  - g) unieszkodliwianiu zwłok świń oraz zasadach przeprowadzania oczyszczania i odkażania w gospodarstwach;
- 2) dla myśliwych – zawierające informacje o:
- a) ASF i jego objawach,
  - b) sposobie postępowania myśliwego z tuzą dzika po polowaniu lub odstrzale sanitarnym, w tym o sposobie pobierania próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od dzików odstrzelonych niewykazujących żadnych objawów chorobowych,
  - c) zabezpieczeniu środków transportu do transportu odstrzelonych dzików w sposób minimalizujący ryzyko rozprzestrzenienia się wirusa ASF.

Dystrybucja ulotek odbywa się za pośrednictwem organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki dystrybuje się na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podczas wykonywanych kontroli podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz posiadaczy świń (w ramach m.in. wizyt w stadach, w których są utrzymywane świnię). Dodatkowo ulotki dystrybuje się wśród myśliwych, kół łowieckich, sołtysów, wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast. Informacje o istniejącym zagrożeniu są przekazywane również przez media w postaci m.in.: audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje na temat ASF oraz ewentualnych dróg rozprzestrzeniania ASF, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi, o właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuszami odstrzelonych dzików i o zasadach polowań oraz odstrzału sanitarnego.

3.7. Przeprowadzenie przez organy Inspekcji Weterynaryjnej szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz dla rolników i myśliwych

W ramach programu Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza grupowe szkolenia dla rolników i myśliwych oraz podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz. Celem szkoleń będzie przekazanie wiedzy o ASF. Tematyka szkoleń będzie obejmować m.in.: objawy ASF, zgłaszanie podejrzeń wystąpienia ASF, postępowanie po zgłoszeniu podejrzenia wystąpienia ASF, zasady wypłacania odszkodowań, zasady bioasekuracji w gospodarstwie oraz zasady postępowania myśliwego biorącego udział w polowaniu, mające na celu zapobieżenie rozprzestrzenianiu się wirusa ASF, informację o zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok.

3.8. Odstrzał sanitarny na obszarze określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików

Zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików powiatowy lekarz weterynarii zapewnia wykonanie odstrzału sanitarnego dzików przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego na podstawie umowy. Stawki wypłacane za odstrzelonego dzika w ramach umowy są następujące:

- 1) 292 zł brutto za odstrzelonego dzika – na obszarze objętym ograniczeniami oraz na obszarze zagrożenia;
- 2) 238 zł brutto za odstrzelonego dzika – na obszarze ochronnym;
- 3) 200 zł brutto za odstrzelonego dzika – na obszarze określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików innym niż obszar zagrożenia, obszar objęty ograniczeniami oraz obszar ochronny.

Kwoty określone w pkt 1 – 3 stanowią zryczałtowane stawki za dokonanie odstrzału sanitarnego, które obejmują w szczególności zryczałtowane koszty:

- 1) organizacji odstrzału i bioasekuracji myśliwego podczas dokonywania odstrzału sanitarnego;

- 2) pobrania próbek, transportu odstrzelonych dzików oraz dojazdu myśliwego – na obszar zagrożenia, obszar objęty ograniczeniami oraz obszar ochronny;
- 3) przetrzymywania dzików w kontenerach chłodniczych – w przypadku obszaru zagrożenia, obszaru objętego ograniczeniami oraz obszaru ochronnego;
- 4) unieszkodliwienia tusz dzików, w tym transportu do przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 24 rozporządzenia nr 1069/2009.

3.9. Polowanie na dorosłe samice dzika oraz odstrzał sanitarny dorosłych samic dzika

W celu zapewnienia ograniczenia możliwości rozprzestrzeniania się ASF, na obszarze określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików, w przypadku upolowania lub dokonania odstrzału sanitarnego dorosłej samicy dzika, o wadze tuszy po usunięciu patrochów wynoszącej co najmniej 30 kg, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego kwotę 84 zł brutto za upolowaną lub odstrzeloną w ramach odstrzału sanitarnego sztukę. Powyższa kwota jest wypłacana na podstawie umowy i jest doliczana do kwoty, której sposób wypłacania został przedstawiony w:

- 1) ust. 3.2.2 – w odniesieniu do obszaru objętego ograniczeniami i obszaru zagrożenia;
- 2) ust. 3.8 – w odniesieniu do obszaru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików.

3.10. Poszukiwanie i bezpieczne usuwanie zwłok padłych dzików

Na obszarze określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików myśliwi oraz pracownicy Służby Leśnej mogą przeprowadzać poszukiwanie padłych dzików. W przypadku zgłoszenia organom Inspekcji Weterynaryjnej znalezienia zwłok dzika innych niż dzik zabity w wypadku komunikacyjnym, z których jest możliwe pobranie próbek do badań laboratoryjnych, powiatowy lekarz weterynarii wypłaca dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego kwotę 100 zł brutto za znalezione zwłoki dzika. Osoba dokonująca

zgłoszenia osobiście wskazuje miejsce, gdzie znajdują się zwłoki dzika, lub przekazuje informacje umożliwiające odnalezienie zwłok.

Zwłoki dzików padłych, innych niż dziki zabite w wypadkach komunikacyjnych, o ile jest to możliwe, podlegają zagospodarowaniu zgodnie z odstępstwem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia nr 1069/2009.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

2017 r.

kontrola, nadzór

badania

inne (np. środki bioasekuracji, kampania informacyjna, szkolenia, ubój lub zabicie świń, odstrzał sanitarny, polowanie na dorosłe samice dzika i odstrzał selektywny dorosłych samic dzika)

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizowanego programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami dotyczącymi zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, obowiązującymi w Unii Europejskiej.

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany

Program wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Program jest realizowany na obszarze 16 województw obejmujących 314 powiatów oraz 66 miast na prawach powiatów.

Mapa 1. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o podejrzeniu wystąpienia ASF

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, posiadacz zwierząt jest obowiązany do niezwłocznego zgłoszenia podejrzenia wystąpienia ASF. Obowiązek ten realizują również osoby mające kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, z tym że lekarz weterynarii wezwany do zwierzęcia, w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, informuje posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i nadzoruje ich wykonanie do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej. Zgłoszenia należy dokonać do powiatowego lekarza weterynarii bezpośrednio albo za pośrednictwem najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Dodatkowo posiadacz świni informuje urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze

ochronnym, zgodnie z § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Tabela 1. Liczba stad oraz pogłowie świń, z podziałem uwzględniającym wielkość gospodarstw

Województwo	Liczba świń						Liczba siedziób stad					
	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000	1-10	11-25	26-100	101-500	501-1000	pow. 1000
dolnośląskie	7 558	13 854	25 404	22 916	14 832	110 334	1 624	847	553	1 111	22	23
kujaawsko-pomorskie	30 379	87 602	301 447	414 428	151 697	355 507	6 118	5 106	6 023	2 079	220	133
lubelskie	46 705	62 484	89 757	145 785	92 878	294 119	10 455	3 872	1 962	661	134	126
lubuskie	3 419	7 298	16 979	20 221	11 783	196 923	686	446	353	104	16	44
łódzkie	32 619	77 914	171 352	277 623	167 879	504 760	6 674	4 683	3 636	1 231	246	222
małopolskie	20 891	33 668	51 611	44 698	19 728	33 869	4 704	2 049	1 1161	220	27	7
mazowieckie	41 454	73 957	136 414	247 704	153 577	1 229 929	8 643	4 503	2 896	1 100	222	308
opolskie	6 742	21 712	93 670	146 029	46 521	185 071	1 320	1 275	1 803	757	69	57
podkarpackie	23 836	32 969	42 556	30 155	12 716	51 244	5 547	2 045	952	151	18	16
podlaskie	14 905	19 009	36 767	81 101	67 639	223 230	3 373	1 174	756	351	99	85
pomorskie	14 705	38 032	104 077	130 661	42 482	352 409	2 901	2 235	2 118	643	62	86
śląskie	9 736	23 297	57 634	59 781	11 583	139 629	2 021	1 403	1 218	307	18	22
świętokrzyskie	17 679	29 283	48 401	58 365	28 399	168 062	3 868	1 787	1 069	284	41	53
warmińsko-mazurskie	7 699	16 370	64 459	149 411	75 627	386 417	1 604	985	1 242	681	110	138
wielkopolskie	42 254	130 706	576 525	960 152	420 692	1 312 556	8 563	7 600	11 160	4 701	609	500
zachodniopomorskie	5 643	11 699	22 646	20 453	13 356	510 279	1 175	713	502	92	19	86
RAZEM	326 224	679 854	1 839 699	2 809 483	1 331 389	6 027 338	69 276	40 723	37 404	13 473	1 932	1 906

źródło: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, stan na dzień 31 grudnia 2015 r.

Zgodnie z danymi Polskiego Związku Łowieckiego oraz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w roku łowieckim 2015/2016 liczba dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła około 264 tys. sztuk.

Liczbę dzików w poszczególnych województwach przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba dzików w poszczególnych województwach

Województwo	Pogłowie dzików w tysiącach sztuk
dolnośląskie	23,0
kujawsko-pomorskie	13,7
lubelskie	16,8
lubuskie	19,0
łódzkie	8,3
małopolskie	5,7
mazowieckie	19,7
opolskie	10,4
podkarpackie	11,8
podlaskie	10,4
pomorskie	19,1
śląskie	9,5
świętokrzyskie	5,5
warmińsko-mazurskie	27,1
wielkopolskie	27,8
zachodniopomorskie	36,3
Razem	264,1

źródło: Polski Związek Łowiecki, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, stan marzec 2015 r.

4.4.3. Identyfikacja i rejestracja zwierząt oraz gospodarstw

Podstawa prawna identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz gospodarstw:

- 1) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2015 r. poz. 1172, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2015 r. poz. 807, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 1635, z późn. zm.).

Oznakowania świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dokonuje się przez założenie kolczyka na lewą małżowinę uszną zwierzęcia lub wytatuowanie w obu małżowinach usznych albo na grzbiecie zwierzęcia numeru siedziby stada nadanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt koszty związane z oznakowaniem świń ponosi ich posiadacz.

Indywidualnego oznakowania świń na obszarze zagrożenia, obszarze objętym ograniczeniami oraz obszarze ochronnym dokonuje urzędowy lekarz weterynarii przez założenie kolczyka z kolejnym numerem zwierzęcia w stadzie. Koszty związane z indywidualnym oznakowaniem świni w stadzie są pokrywane z budżetu państwa.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Kwalifikacja zwierząt i stad została opisana w ust. 3.2.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

W związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ASF u dzików zostało wydane rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń określające sposób przemieszczania żywych świń z i do obszarów wymienionych w części I ust. 4 (obszar ochronny),

części II ust. 4 (obszar objęty ograniczeniami) oraz części III ust. 4 (obszar zagrożenia) załącznika do decyzji 2014/709/UE, zarówno na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i poza to terytorium.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej został wprowadzony obowiązek zaopatrywania przemieszczanych świń w świadectwo zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii na podstawie badania klinicznego świń przeprowadzonego nie wcześniej niż 24 godziny przed przemieszczeniem tych świń.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej nadzór nad przemieszczaniem zwierząt sprawuje powiatowy lekarz weterynarii.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania

Zastosowane badania i plany pobierania próbek do badań zostały opisane w ust. 3.2.

4.4.7. Zastosowanie szczepionki i plany szczepień

Nie dotyczy.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura)

Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego zostały opisane w ust. 3.2.2 oraz 3.3.

4.4.9. Środki podejmowane w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania laboratoryjnego w kierunku ASF

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń, w przypadku stwierdzenia ASF w gospodarstwie powiatowy lekarz weterynarii wyznacza je jako ognisko ASF. Działania podejmowane po wyznaczeniu ogniska ASF zostały określone w § 4 oraz § 6–10 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń. Działania podejmowane w przypadku wystąpienia ASF u dzika zostały określone w § 18 rozporządzenia

Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń oraz opisane w ust. 3.2.4.

4.4.10. System odszkodowań dla posiadaczy świń poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowania wypłaca się zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Na podstawie art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu.

W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji, zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającego przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącego zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającego dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającego decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz. Urz. UE L 189 z 27.06.2014, str. 1, z późn. zm.).

5. Korzyści wynikające z realizacji programu

Przeprowadzenie działań objętych programem przyczyni się do ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również terytorium Unii Europejskiej, przed rozprzestrzenieniem się wirusa ASF. Odpowiednio wczesne wykrycie zakażenia wirusem ASF pozwoli na podjęcie adekwatnych działań zapobiegających jego rozprzestrzenianiu się, a tym samym ograniczenie strat ekonomicznych z tego tytułu.

6. Dane dotyczące rozwoju epidemiologicznego w ciągu ostatnich pięciu lat

6.1. Rozwój ASF

W 2014 r. stwierdzono łącznie 30 przypadków ASF u dzików oraz 2 ogniska ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na obszarze dwóch powiatów – sokólskiego i białostockiego w województwie podlaskim.

Łącznie w 2015 r. stwierdzono 53 przypadki ASF u dzików oraz 1 ognisko ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy Rzeczypospolitej Polskiej z Białorusią na obszarze trzech powiatów – sokólskiego, białostockiego i hajnowskiego w województwie podlaskim.

6.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2015

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	315	0
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	14 484	5
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	7 181	12
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	13 518	70
Razem				35 498	X

Rok: 2014

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania
--------	------------------	----------------	--------------	-------------------------	---

					laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	1 633	4
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	13 666	6
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	6 370	31
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	14 412	45
Razem				36 081	

Rok: 2013

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem badania laboratoryjnego
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	badanie serologiczne	ELISA	484	0
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	inne badanie	PCR	12 737	0
Razem				13 221	

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu epizootycznego pod koniec każdego roku

W 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono 53 przypadki ASF u dzików oraz 1 ognisko ASF.

6.5. Dane dotyczące programów szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące dzikiej zwierzyny

6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących

Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących zostało przedstawione w ust. 4.4.2.

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących

Nie dotyczy.

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

7. Założenia programu

7.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych

Rok: 2017 Choroba: ASF

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Planowana liczba zwierząt zbadanych	Liczba planowanych badań laboratoryjnych
dolnośląskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	142	142
dolnośląskie	PCR	dziki	krew, narządy	323	323
kujawsko-pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	238	238
kujawsko-pomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	301	301
lubelskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	26 851	26 851
lubelskie	PCR	dziki	krew, narządy	4 753	4 753

lubelskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	100	100
lubelskie	ELISA	dziki	krew, narządy	4 477	4 477
lubelskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	2	2
lubelskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	90	90
lubuskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	37	37
lubuskie	PCR	dziki	krew, narządy	195	195
łódzkie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	257	257
łódzkie	PCR	dziki	krew, narządy	264	264
małopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	26	26
małopolskie	PCR	dziki	krew, narządy	168	168
mazowieckie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	21 759	21 759
mazowieckie	PCR	dziki	krew, narządy	2 122	2 122
mazowieckie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	800	800
mazowieckie	ELISA	dziki	krew, narządy	1 650	1 650
mazowieckie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	16	16
mazowieckie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	33	33
opolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	330	330
opolskie	PCR	dziki	krew, narządy	250	250
podkarpackie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	36	36
podkarpackie	PCR	dziki	krew, narządy	204	204
podlaskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	57 055	57 055
podlaskie	PCR	dziki	krew, narządy	10 655	10 655
podlaskie	ELISA	świnie domowe	krew, narządy	10 000	10 000
podlaskie	ELISA	dziki	krew, narządy	10 405	10 405

podlaskie	IPT / IB	świnie domowe	krew, narządy	200	200
podlaskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	208	208
pomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	100	100
pomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	500	500
śląskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	28	28
śląskie	PCR	dziki	krew, narządy	495	495
świętokrzyskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	414	414
świętokrzyskie	PCR	dziki	krew, narządy	83	83
warmińsko-mazurskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	290	290
warmińsko-mazurskie	PCR	dziki	krew, narządy	831	831
warmińsko-mazurskie	ELISA	dziki	krew, narządy	716	716
warmińsko-mazurskie	IPT / IB	dziki	krew, narządy	14	14
wielkopolskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	446	446
wielkopolskie	PCR	dziki	krew, narządy	490	490
zachodniopomorskie	PCR	świnie domowe	krew, narządy	5	5
zachodniopomorskie	PCR	dziki	krew, narządy	654	654
RAZEM PCR					130 302
RAZEM ELISA					28 148
RAZEM IPT / IB					563

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Założenia w zakresie badań diagnostycznych zostały opisane w ust. 3.2.

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt

Założenia w zakresie badania stad i zwierząt zostały opisane w ust. 3.2.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie dotyczy.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

8. Szczegółowa analiza kosztów realizacji programu
8.1. Koszty realizacji programu w 2017 r.

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	108 014 świń	11,07	1 195 714,98	2,58	278 676,12	tak
	padle dziki oraz chore odstrzelone dziki	6 156 dzików	90,42	556 625,52	21,08	129 768,48	tak
	odstrzelone dziki	15 632 dzików	35,60	556 499,20	8,30	129 745,60	tak
	dziki odłowione	500 dzików	74,40	37 200,00	17,34	8 670,00	tak
1.2. Koszt badań laboratoryjnych	test PCR ¹⁾	130 302 badania	81,55	10 626 128,10	19,01	2 477 041,02	tak
	ELISA	28 148 badań	90,97	2 560 623,56	21,21	597 019,08	tak
	badanie serologiczne potwierdzające (IB lub IPT)	563 badania	92,73	52 206,99	21,62	12 172,06	nie
2. Badanie kliniczne stad świń oraz kontrola bioasekuracji	koszty pracy i dojazdu	9 178 wizyt	122,00	1 119 716,00	28,44	261 022,32	nie

3. Perlustracja, badanie kliniczne stad w obszarze zapowietrzonym i obszarze zagrożonym	koszty pracy	11 800 godzin	41,00	483 800,00	9,56	112 808,00	nie
	koszty dojazdu	23 480 km	0,80	18 784,00	0,19	4 461,20	nie
4. Czyszczenie i dezynfekcja	środki dezynfekcyjne	6 772 kg	59,97	406 116,84	13,98	94 672,56	tak
	maty dezynfekcyjne	4 138 sztuk	150,55	622 975,90	35,09	145 202,42	tak
	dezynfekcja gospodarstw w obszarze zagrożonym i obszarze zapowietrzonym	34 usługi	660,26	22 448,84	153,91	5 232,94	tak
	koszt zniszczenia ściółki	79 000 kg	1,04	82 160,00	0,24	18 960,00	tak
5. Inne koszty	koszty bezpiecznego usuwania zwłok padłych dzików	650 dzików	127,80	83 070,00	29,79	19 363,50	tak
	poszukiwanie padłych dzików ²⁾	350 dzików	81,30	28 455,00	18,95	6 632,50	tak
	polowanie na dorosłe samice dzika i odstrzał sanitarny dorosłych samic dzika, w tym dostarczenie samic dzików – obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami ³⁾	4 465 dzików	293,13	1 308 825,45	68,33	305 093,45	tak
	polowanie na dorosłe samice dzika i odstrzał sanitarny dorosłych samic dzika, w tym dostarczenie	3 352 dzików	108,55	363 859,60	25,30	84 805,60	tak

	samice dzików – obszar ochronny ⁴⁾					
	polowanie na dorosłe samice dzika i odstrzał sanitarny dorosłych samic dzika – obszar określony w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików inny niż obszar zagrożenia, obszar objęty ograniczeniami oraz obszar ochronny ⁵⁾	11 712 dzików	94,63	1 108 306,56	22,06	258 366,72 tak
	dostarczanie dzików odstrzelonych innych niż dorosłe samice dzika do badań laboratoryjnych – obszar zagrożenia oraz obszar objęty ograniczeniami ⁶⁾	4 464 dzików	224,84	1 003 685,76	52,41	233 958,24 tak
	dostarczanie dzików odstrzelonych innych niż dorosłe samice dzika do badań laboratoryjnych – obszar ochronny ⁷⁾	3 351 dzików	48,95	164 031,45	11,41	38 234,91 tak
	odstrzał sanitarny dzików innych niż dorosłe samice dzika – obszar określony	1 897 dzików	162,60	308 452,20	37,90	71 896,30 nie

w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików inny niż obszar zagrożenia, obszar objęty ograniczeniami oraz obszar ochronny ⁸⁾	60 000 sztuk	0,26	15 600,00	0,06	3 600,00	tak
wydruk ulotek informacyjnych	80 szkoleń	700,00	56 000,00	163,17	13 053,60	nie
przeprowadzanie szkoleń grupowych	382 godziny	53,00	20 246,00	12,35	4 717,70	nie
praca przy indywidualnym oznakowaniu	2 300 świń	450,56	1 036 288,00	105,03	241 569,00	tak
odszkodowanie za zabite świnię	200 świń	364,00	72 800,00	84,85	16 970,00	tak
odszkodowanie za świnię poddane ubojowi	5 sztuk	24 760,00	123 800,00	5 771,56	28 857,80	nie
kontener do przetrzymywania tusz dzików	260 godzin	34,33	8 925,80	8,00	2 080,00	nie
wycena przez rzeczoznawców, o której mowa w art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o						

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono według kursu euro 4,29 zł, zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 października 2016 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowywane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2017, w ramach limitu wydatków budżetowej części 83 – rezerwy celowe oraz w części 85 – budżety wojewodów.

- 1) Koszt badania laboratoryjnego metodą PCR określono na podstawie uśrednionej kwoty ustalonej przez Komisję Europejską (19,01 euro).
- 2) 100 zł brutto (81,30 zł netto) za padłego dzika zgłoszonego, zgodnie z ust. 3.10.
- 3) W tym 292 zł brutto (224,84 zł netto) za dostarczenie odstrzelonego dzika do badań – dotyczy zarówno dzików odstrzelonych w ramach planów łowieckich, jak i dzików z odstrzału sanitarnego, zgodnie z ust. 3.8, oraz 84 zł brutto (68,29 zł netto) za odstrzeloną dorosłą samicę dzika, zgodnie z ust. 3.9.
- 4) W tym 37 zł brutto (30,08 zł netto) zwrotu kosztów funkcjonowania kontenerów do przetrzymywania tusz dzików – w przypadku odstrzelonych dzików w ramach planów łowieckich oraz 238 zł brutto (193,50 zł netto) za dzika z odstrzału sanitarnego, zgodnie z ust. 3.8, oraz 84 zł brutto (68,29 zł netto) za odstrzeloną dorosłą samicę dzika, zgodnie z ust. 3.9.
- 5) W tym 200 zł brutto (162,60 zł netto) za odstrzelonego dzika w ramach odstrzału sanitarnego, zgodnie z ust. 3.8, oraz 84 zł brutto (68,29 zł netto) za odstrzeloną dorosłą samicę dzika, zgodnie z ust. 3.9.
- 6) 292 zł brutto (224,84 zł netto) za dostarczenie odstrzelonego dzika do badań – dotyczy zarówno dzików odstrzelonych w ramach planów łowieckich, jak i dzików z odstrzału sanitarnego, zgodnie z ust. 3.8.
- 7) W tym 37 zł brutto (30,08 zł netto) zwrotu kosztów funkcjonowania kontenerów do przetrzymywania tusz dzików – w przypadku odstrzelonych dzików w ramach planów łowieckich oraz 238 zł brutto (193,50 zł netto) za dzika z odstrzału sanitarnego, zgodnie z ust. 3.8.
- 8) 200 zł brutto (162,60 zł netto) za odstrzelonego dzika w ramach odstrzału sanitarnego, zgodnie z ust. 3.8.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwy celowe, działu 758 – różne rozliczenia, rozdziału 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12, przeznaczonych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym finansowanie programów zwalczania tych chorób, badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, a także w części 85 – budżety wojewodów działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego w ustawie budżetowej na rok 2017.